

Põlvamaa, Räpina vald
Leevi metsa
majandamise kava aastateks 2023-2032

Koostaja: Tiit Timberg
september-november 2022

Sisukord

<u>I Ülevaade Leevi metsa metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest</u>	<u>4</u>
<u>II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel</u>	<u>8</u>
<u>III Metsade majandamise kava aastateks 2023–2032</u>	<u>9</u>
<u>IV Mõisted</u>	<u>14</u>

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleksid elujõulised, erinevas vanuses, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküpsset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamus Eesti metsadest on poollooduslikud ehk inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike omalt poolt lisanud. Elujõulise metsa saamiseks järgnevad istutamisele metsakasvatustööd. Kui mets saab raieküpseks, siis puit raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Eesti tingimustes on kõige tulemuslikum uuendada metsa lageraiega, millega luuakse taimede kasvuks soodsad valgustingimused. Looduslikult on lageraiele sarnaseid tingimusi varem loonud põlengud ja tormid, mida täna aga esineb harvem ja väiksemal pindalal kui sada aastat tagasi.

Püsimetsamajandust pärsib Eestis enamasti metsade liigiline koosseis ja metsamuldade viljakus. Uue metsa kasvatamine vana metsa varjus on võimalik vaid väheviljakates männikutes, mida on Eestis vaid 6% metsamaast.

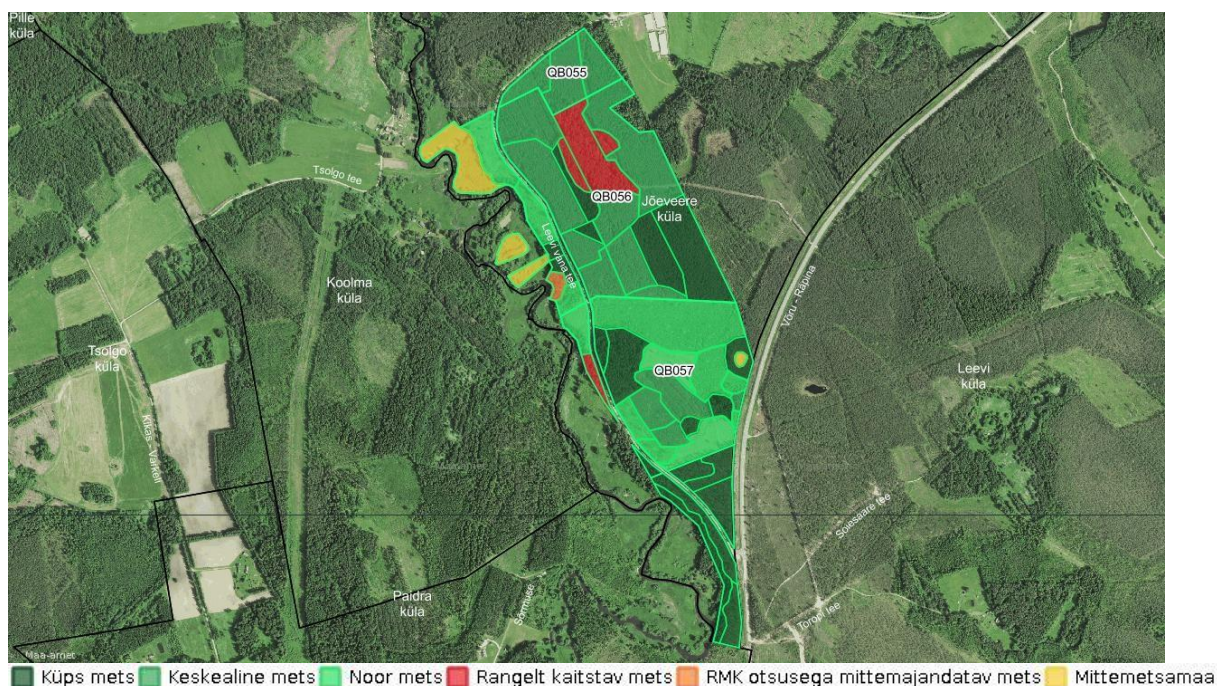
Metsa raiudes saame taastuvat ja keskkonnasõbralikku materjali, mida kasutame energia saamiseks, ehituses, mööblitööstuses, paberi tootmiseks ja paljuks muuks. Lisaks luuakse riigimetsas looduses liikumise võimalusi, kaitstakse loodusväärtusi ja kultuuriobjekte ning toetatakse teadusuuringuid.

Selleks, et säilitada Leevi mets metsade püsimine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme kokku pannud Leevi metsa majandamise kava aastateks 2023–2032.

I Ülevaade kavaga hõlmatud riigimetsadest

Leevi metsana (edaspidi *ala*) käsitleme Räpina-Võru maantee / Leevi vana tee / Võhandu jõe vahelist riigimetsa (Kaart 1). Alal on pärandkultuuri objektid: metsavend August Sabbe mälestuskivi; Paidrapalo ristimännid (2). Alal paiknev RMK Leevi lõkke-puhkekoht ja ala läbib (Leevi vana tee) RMK Matkatee.

Alal on RMK hallatavat metsamaad 61.0 ha (Tabel 1). Sellest 4.0 ha asub looduskaitse rangeimas vööndis, need on vääriselupaik (VEP) ja kaitsealuse liigi püsielupaik (PEP). RMK puhkekoha metsa, 0.3 ha, on samuti arvatud majandamisest välja. Mittemetsamaad on 3.1 ha, need on Võhandu jõeluhad. Majandatavat metsa 53.6 ha, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega.

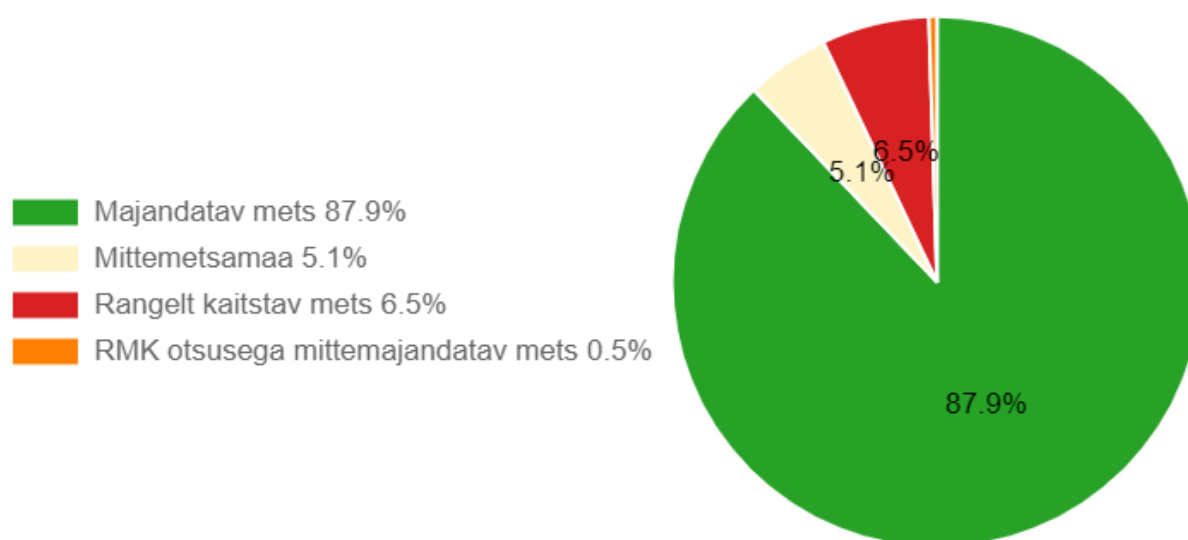

Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa.

Ala metsade majandamise kategooriatesse jagunemise osakaalust (%) annab ülevaate joonis 1 / kaart 1.

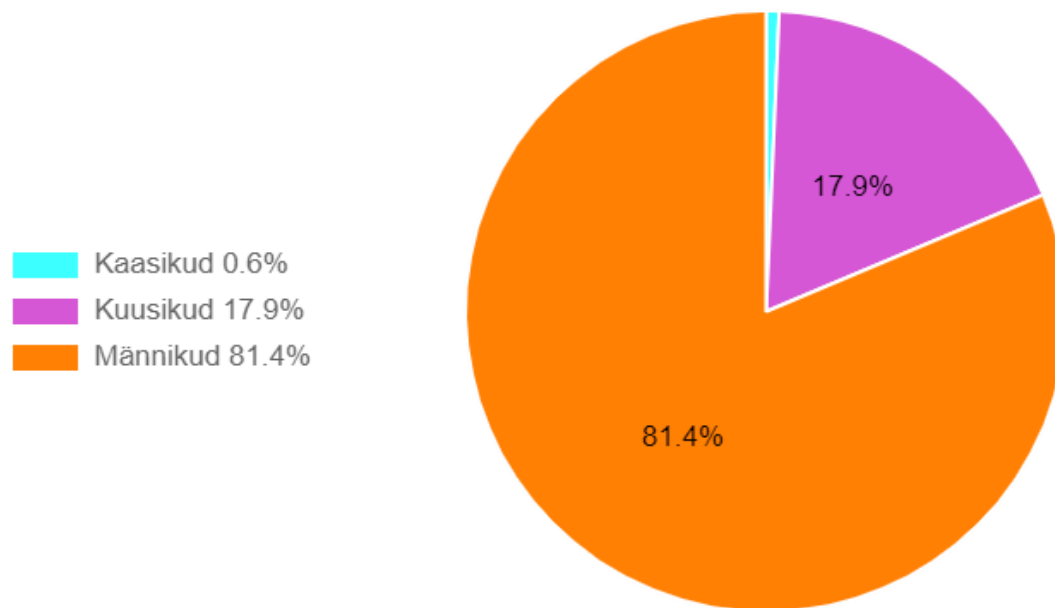
Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine (ha).

Rangelt kaitstav mets (VEP, PEP)	4
RMK otsusega mittemajandatav mets (Leevi lõkke-puhkekoht)	0.3
Mittemetsamaa (jõeluhad)	3.1
Kokku	7.4
Majandatav mets	53.6
Kõik kokku	61.0

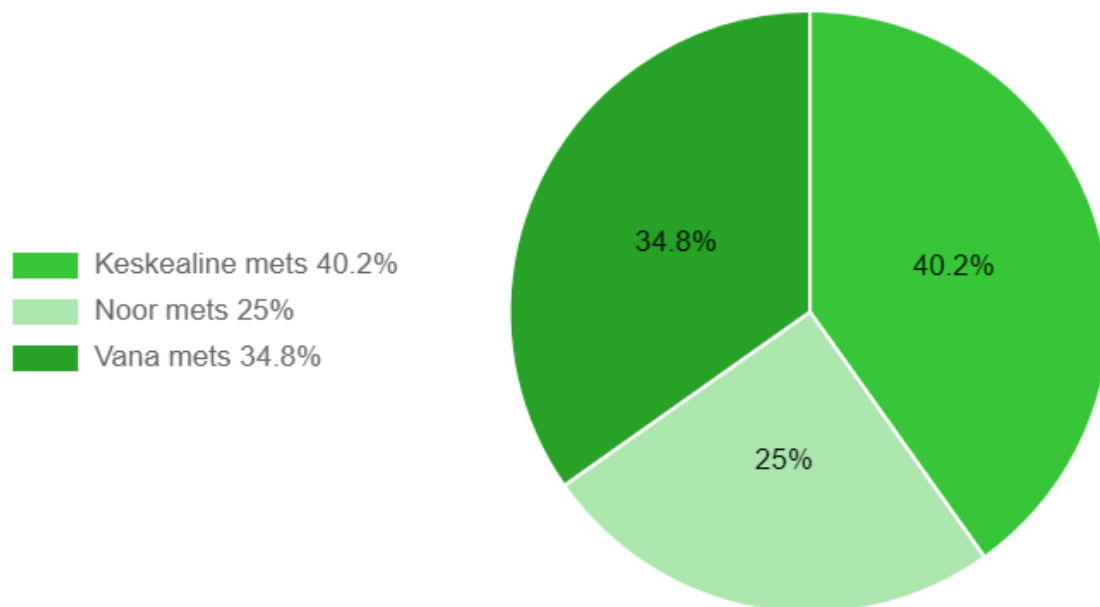

Joonis 1. Ala metsade jagunemine majandamise kategooriatesse.

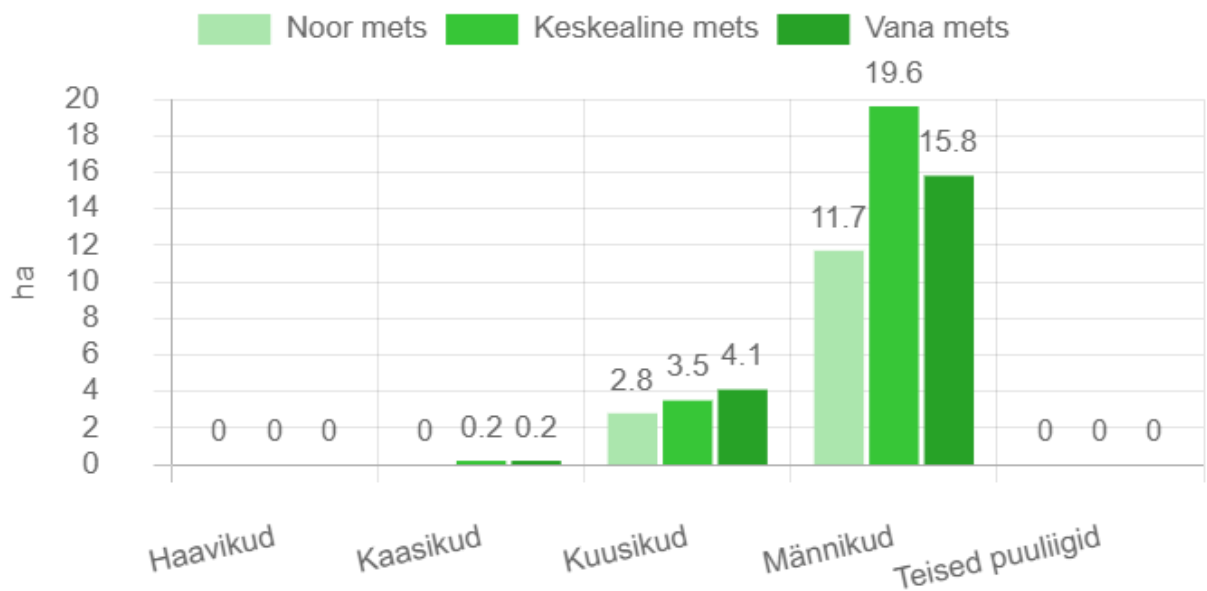
Ala metsadest enamuse moodustavad männikud (81%), järgnevad kuusikud (18%). Kaasikute osakaal on 1% (Joonis 2).

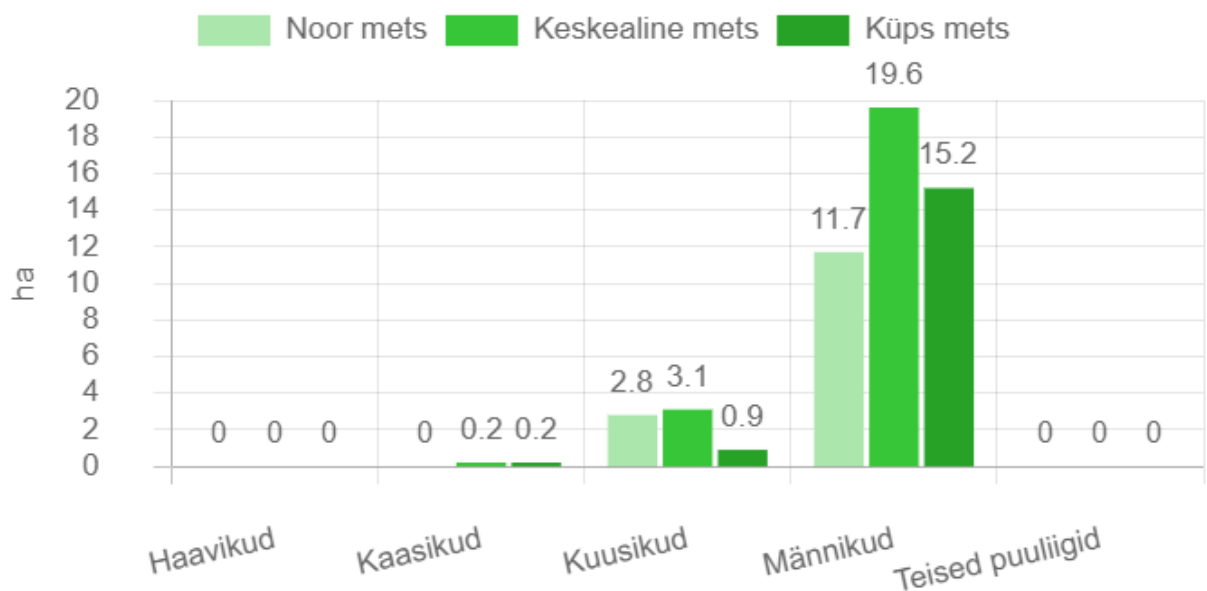
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) 2022.aastal.

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (%) 2022.aastal.

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa 2022.aastal.

Joonis 5. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa 2022.aastal.

I Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist sihiga tagada puistute ühtlasem jagunemine vanusegruppidesse.

- Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb.
- Raied planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva.
- Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid.
- Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

II Metsade majandamise kava aastateks 2023–2032

RMK uuendab metsi põhimõttel, et alal saaks kasvama raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets. Metsakasvukohtades, kus see on tulemuslikult võimalik (pohla, mustika kasvukoha puistud) kasutatakse männikute uuendamiseks turberaiet.

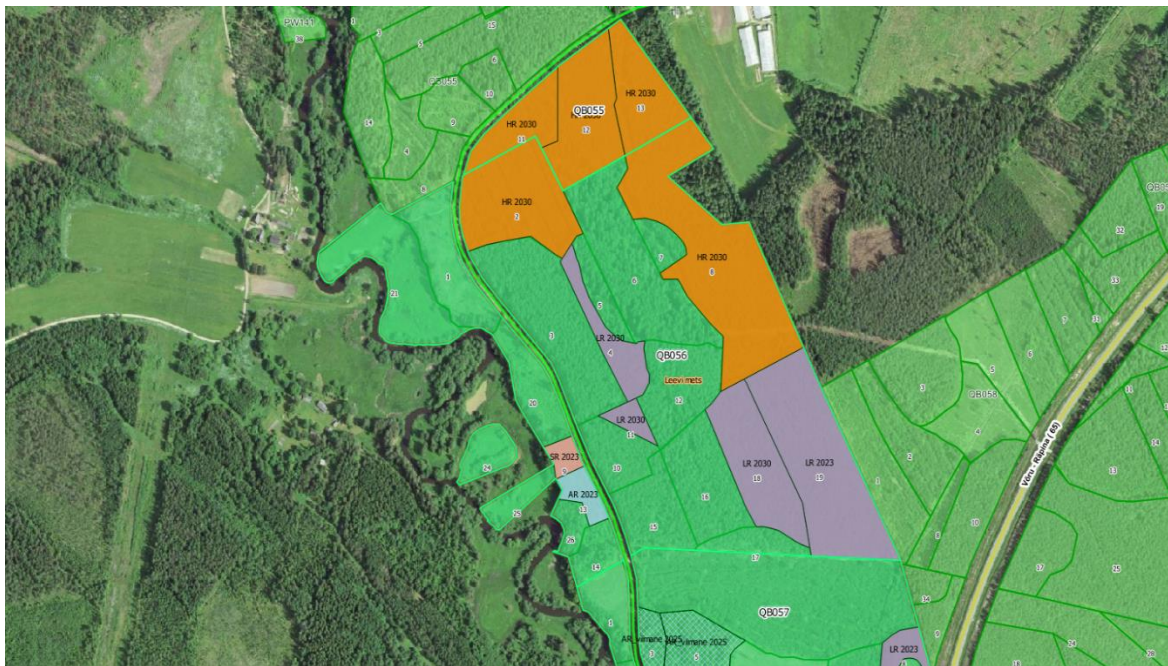
Järgmisel kümnendil (2025) viiakse lõpuni kolmejärgulised aegjärksed raided kvartalitel QB057, QB060 (Kaart 2-1, 2-2). Esimene raiejärk teostati seal 2011.aastal ja teine 2019.aastal. Viimasel raiejärgul (AR_viimane) suurendatakse säilikpuudeks jäetavate mändide arvu võrreldes tavapärasega (10 puud /ha-le) ja jäetakse vähemalt 30 säilikpuud hektarile. Leevi lõkkekoha piiril, QB056-13, teostatakse 2023.aastal aegjärgne raie (AR), mille käigus raiutakse välja kuivanud-kuivavad kuused ja üleseisnud kased (vanus üle 100 aasta). Mände (vanus 130 aastat) raiutakse määral, mis vajalik ühtlase paigutuse saavutamiseks. Maapind mineraliseeritakse ja häiludesse istutatakse mände.

Lageraieid (LR) on järgneavaks kümnendiks kavandatud 7.9 ha. Need on eraldise-põhised raided, mis sobituvad looduslike-loomulike piiridega metsamaastikusse. Kõik raiesmikud kultiveeritakse kasvukohale sobiva puuliigiga, valdavalt männiga. Raided plaanime teha kolmes etapis – aastatel 2023, 2025 ja 2030 (Tabel 2, Tabel 3, Kaart 2-1, 2-2).

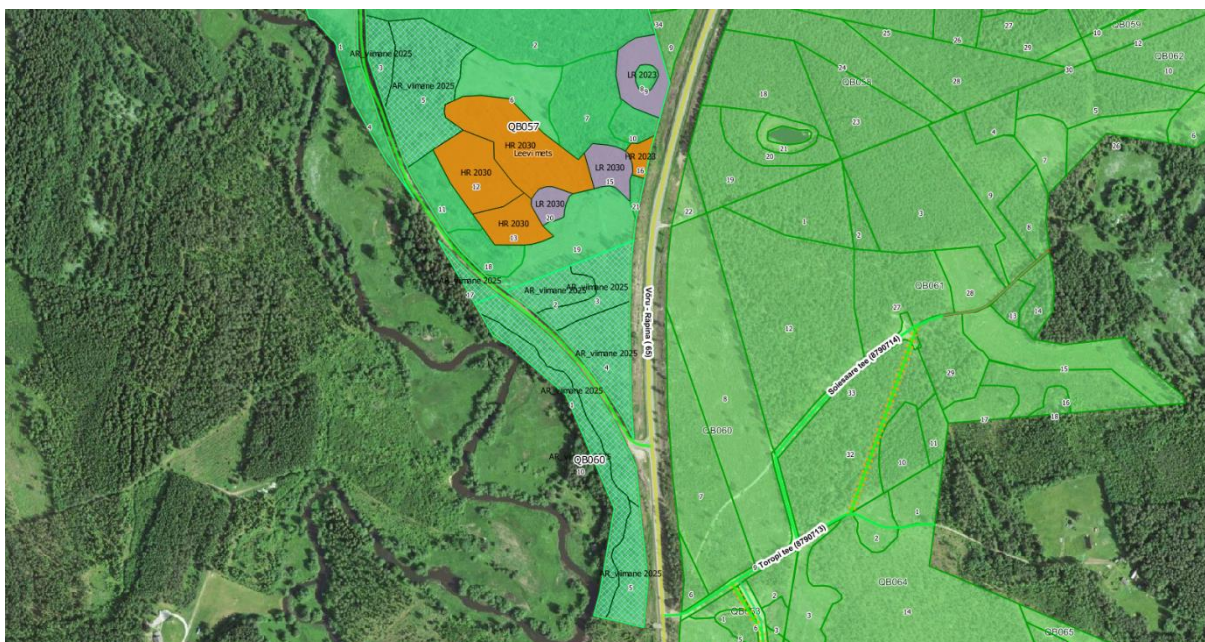
Tabel 2. Raiete pindala (ha) aastate lõikes.

Aasta	Harvendusraie (HR)	Lageraie (LR)	Sanitaarraie (SR)	Aegjärgne raie (AR)	Aegjärgse raie viimane järk (AR_viimane)
2023	0.20	4.20	0.20	0.34	0
2025	0	0	0	0	7.90
2030	14.10	3.70	0	0	0
Kokku	14.30	7.90	0.20	0.30	7.90

Kaart 2-1. Kavandatud raied kvartalitel QB055, QB056.

Kaart 2-2. Kavandatud raied kvartalitel QB057, QB060.

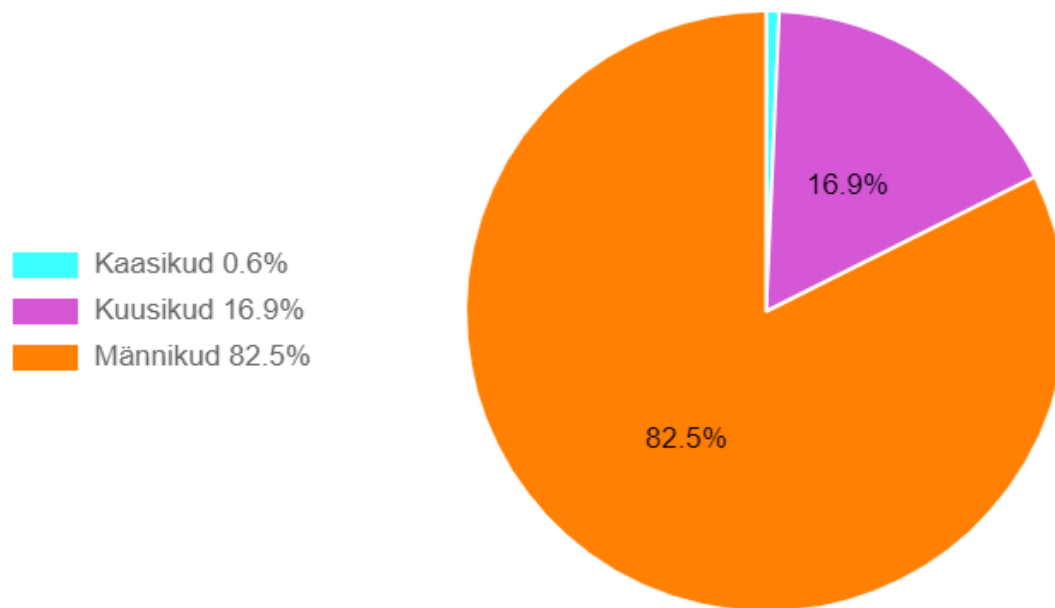
Tabel 3. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga.

Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala (ha)
QB055	11	Kuusikud	HR	2030	-	0.9
QB055	12	Männikud	HR	2030	-	1.9
QB055	13	Männikud	HR	2030	-	1.3
QB056	2	Kuusikud	HR	2030	-	2.2
QB056	4	Männikud	LR	2030	Mänd	0.8
QB056	8	Männikud	HR	2030	-	4.4
QB056	9	Kaasikud	SR	2023	-	0.2
QB056	11	Kuusikud	LR	2030	Kuusk	0.3
QB056	13	Männikud	AR	2023	-	0.3
QB056	18	Männikud	LR	2030	Mänd	1.9
QB056	19	Männikud	LR	2023	Mänd	3.5
QB057	3	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	0.4
QB057	5	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	2.1
QB057	8	Männikud	LR	2023	Mänd	0.7
QB057	12	Männikud	HR	2030	-	1
QB057	13	Männikud	HR	2030	-	0.6
QB057	14	Männikud	HR	2030	-	1.8
QB057	15	Kuusikud	LR	2030	Mänd	0.4
QB057	16	Kaasikud	HR	2023	-	0.2
QB057	17	Kuusikud	AR_viimane	2025	Mänd	0.1
QB057	20	Männikud	LR	2030	Mänd	0.3
QB060	1	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	1.2

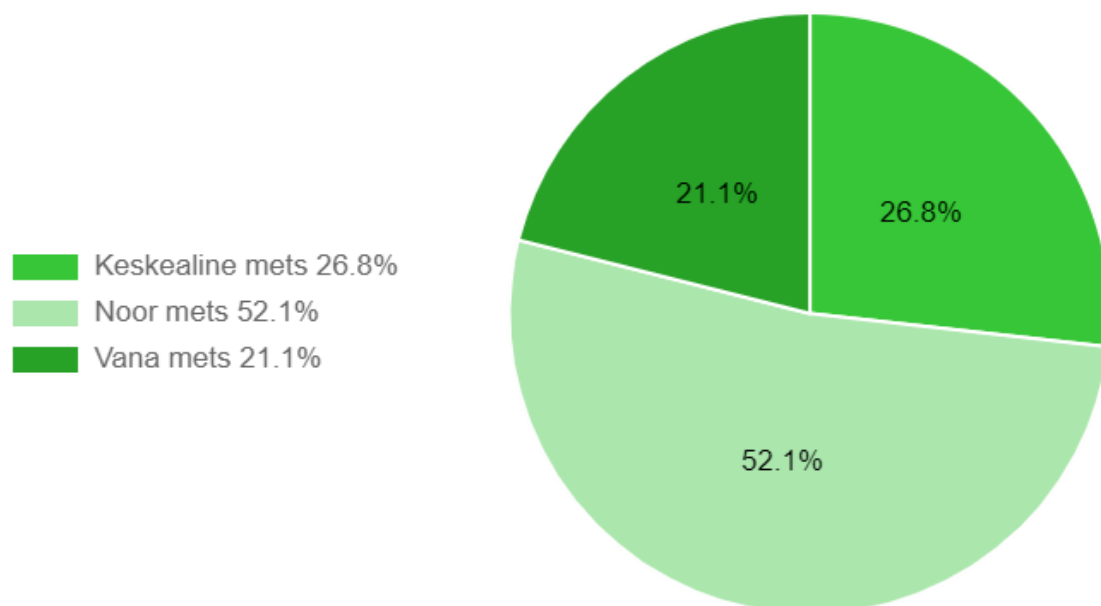
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala (ha)
QB060	2	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	0.6
QB060	3	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	0.8
QB060	4	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	1
QB060	5	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	0.7
QB060	10	Männikud	AR_viimane	2025	Mänd	1

Raiete ja metsa uuendamise tulemusel tõuseb alal 2032.aastaks männikute osakaal 83%-ni, kuusikute osakaal väheneb 17%-ni ja kaasikute osakaal jääb samaks 1% (Joonis 6).

Metsa vanuselises struktuuris toimuvad 2032.aastaks järgmised muutused: noore metsa osakaal tõuseb 52%-ni, keskealiste puistute osakaal langeb 27%-ni ja küpsete metsade osakaal langeb 21%-ni (Joonis 7).

Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) aastal 2032.

Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (%) aastal 2032.

III Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie

- **Lageraie (LR)** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude või häiludena pikema aja jooksul. Turberaie liigid on aegjärgne raie (**AR**), häilraie (**HL**) ja veerraie (**VE**).

Valikraiet (VR) tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja metsa on võimalik kasvatada ja kasutada püsimetsana. Mets raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie (**VA**), harvendusraie (**HR**) ja sanitaarraie (**SR**).

- Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse suurde metsa mittesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamusepuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.